

ROMANIA LIBERA

APARE IN TOATE ZILELE

ABONAMENTELE :

In Capitala: Pentru 1 an 30 lei; 6 luni 15 lei; 3 luni 8 lei.
In Districte: " 1 an 26 lei; 6 luni 13 lei; 3 luni 10 lei.
In strainatate: " 1 an 48 lei; 6 luni 24 lei; 3 luni 12 lei.

Director: D. AUG. LAURIAN

Pentru Abonamente, Anunțuri și Reclame a se adresa :

In România: La administrațiune, *Typografia Stefan Mihalescu*, Strada Covaci, Nr. 14 și la corespondenții ziarului din județe.
In Paris: La *Societe Havas*, place de la Bourse, 8.
In Viena: La *Heinrich Schalek*, I, Wollzeile, 12, Biuroul Central de anunțuri pentru Austro-Ungaria.
In Hamburg: La *Adolf Steiner*, Gänsemarkt, No. 58, Biuroul de anunțuri pentru Germania.

ANUNCIURILE :

Linia mică pe pag. IV 30 bani | Reclame pe pagina III-a 2 lei.
Reclame pe pagina II-a 5 lei. Scrisorile neînfrancate se refuza.
Articole nepublicate nu se înapoiază.
Pentru inserții și reclame, redacțiunea nu este responsabilă.

Prim-Redactor: STEF. C. MICHAILESCU.

STIRI TELEGRAFICE

din ziarele streine.

Viena, 1 Maiu.

Din isvor autentic se desminte știrea că baronul Mayr va fi rechemat din postul său de ambasador de la la București. Prin urmare știrea dată de „Românul” se desminte.

Petersburg, 1 Maiu.

Frica ce inspiră prin curerile de sus mai ales nihilistii e atât de vădită, în cât până azi nici un nihilist condamnat la moarte nu s'a executat.

Amiralul Possjett dimisionează din postul său cu toate rugămintele țarului. In locul lui vine generalul Sweren.

Stok-holm, 30 Aprilie.

Camera a doua a discutat azi asupra propunerii relative la neutralizarea Suediei. Ministrul de externe a declarat, că toate Puterile știu, că Suedia numai atunci va purta războiul, când va fi în joc neatrănarea ei. Nimic nu e adevărat din ce se vorbește despre încheierea de tratate secrete sau cine știe ce fel de convențiuni dinastice. Propunerea s'a respins de către Camera cu o mare majoritate de voturi.

Berlin 30 Aprilie.

Președintele Levetzow la începutul gendinții a rostit câte-va cuvinte bine simțite în memoria deputatului Schultze-Delitzsch, relevând atât meritele cele mai ale defunctului pentru formarea de reuniuni, cât și calitățile lui personale.

Reichstagul a terminat azi a doua citire a legii pentru cassa bolnavilor, despre care nici nu începe încă să se discute. «Norddeutsche Allgemeine Zeitung» contestă știrea despre unele neînțelegeri ce s'a zis că ar exista între guvern și Hatzfeldt. Oficiu se anunță că Maybach va pleca în Italia de sus pentru recreare.

Roma, 29 Aprilie.

Căsătoria ducelui Thomas cu princesa Isabella s'a înregistrat în Quirinal de către președintele Senatului și ministrul de externe în registrul stării civile. De față au fost membrii familiei regale, ministrul, membrii soliei bavareze și o deputațiune din partea municipalității. Ca martori au figurat generalul de la Rocca și Minghetti.

Paris, 30 Aprilie.

„Jurnal Officiel” publică mai multe decrete, prin care declară de abus pastoralele câtor-va episcopi îndreptate în contra admiterii unor cărți de școală. Statul e în drept să impiedice pe cler să facă us de puterea lui spirituală și în chestiuni lumesti acest drept e consfințit prin principiile fundamentale ale bisericii galicane pe timpul imperiului și mai târziu prin concordat.

Pest 30 Aprilie.

Archiducele Carol Ludwig, care pleacă la Moscva pentru ca să reprezinte pe împăratul Francisc-Iosif la încoronarea țarului, va fi însoțit de contele Hanns Wilczek, principele de Lichtenstein și de doi cavaleri singuri Szecheneji și Apporjii.

Londra, 30 Aprilie.

Cea mai mare parte a ziarelor americane de oare-care importanță critică soluțiunile convențiunii din Filadelfia. „Times” scrie: Convențiunea va învăța pe Anglia să ignoreze pe Irlandezii și să renunțe la ideea de-a-l mai putea câștiga, prin acordare de favoruri, ce nu merită. Lăsați proprii lor forte, se vor convinge îndată de nulitatea lor. Lumea cea-laltă a convins-o ei destul de bine și de mai multă vreme că nu sunt în stare să ajungă niciodată la neatrănarea lor națională. Pe viitor vor avea să simțā numai brațul puternic al legii neîndurate, numai această singură binefacere li se mai poate rezerva, ce de atmintrelea până azi nu li s'a gratificat nici odată.

Berlin, 30 Aprilie.

Eri vr'o 4000 de uvrieri s'au intrunit și au decis să facă grevă, dacă maestrul lor nu le vor acorda pentru 10 ore de lucru 4 mărci. Zidarii asemenea s'au hotărât să facă grevă, urmând exemplul conșoților lor uvrieri de tâmplărie.

Berlin, 30 Aprilie.

Se constată în mod oficial că ministrul de agricultură Maybach va lua un concediu mai lung. Se crede că frecările cu principele de Bismarck pentru proiectul canalului si silens pe ministru să la acest concediu. Cancelarul cere executarea imediată a proiectului d'a lega. Rinul cu Marea baltică, Maybach însă nu voeste deocamdată de cât executarea canalului Weser-Ems.

Afară de aceasta ar exista fricțiuni și

cu ministrul de finanțe Scholz. — „Nordd. Allg. Ztg.” desminte știrea că ar exista fricțiuni și cu contele Hatzfeldt; cu toate acestea în sferile parlamentare se crede că numitul conte ar fi dat peste oarecari dificultăți, din cauza deosebirii de vederi cu cancelarul.

Serviciul telegrafic al „României Libere”

2 Maiu — 3 ore seara.

Londra, 2 Maiu.

Se telegrafiază din Alexandria lui „The Daily News” că trupele englezești au încetat d'a ocupa Portul-Said și că paza orașului a fost incredintată la 200 oameni de al poliției.

Viena, 2 Maiu.

„Gazeta oficială a Vienei” publică numirea comtelui Hoyos în calitate de ambasador al Austro-Ungariei la Paris.

(Havas)

A se vedea ultime sciri pe pag. III-a.

București, 21 Aprilie.

Până ce urnele nu vor fi deschise, până atunci nu e nimic de zis.

Eri a început abia esamenul cel greu al națiunii. E timp încă de câte-va ore, sau de câte-va zile, pentru o matură reflecțiune și pentru răspunsul ce națiunea e chemată să dea.

In curind dar vom putea trage multe și importante concluziuni.

Vom vedea mai întâi ideile cari triumfă înaintea impunătorului juriu al opiniunii publice; vom constata apoi progresul ce-ău făcut partidele în organizarea și influența lor, așa pe cât există și precum sunt ele la noi; vom ști cât progres a realizat opozițiunea în deosebi de la ultimele ei încercări și până azi, câtă activitate a dezvoltat acum în măsurarea ei electorală cu partida cărmuitoare, și ne vom convinge în fine despre farmecul ce-a exercitat asupra poporului suveran stindardul principiilor sub care ea s'a grupat.

Dar câte lucruri nu vom învăța după desvelirea secretelor ce cuprind încă urnele, dacă vom voi să mai învățăm ceva minte după atâtea ani de grele necazuri și de cumplite desiluzii, de amaruri pe cari regimul electoral de astăzi, împreună cu guvernele ce-l maniează, ne-au făcut și ne fac să le înghițim neîncetat, cu toate protestările noastre platonice din cercurile intime în cari ne intruim, cu tot focul ce opiniunea luminată a țării varsă zilnic prin mesagerii ei.

Dacă reu stăm, cum stăm cu administrațiunea în genere, cu modul guvernului de-a-și înțelege menirea și de-a conduce interesele noastre publice, — atunci trebuie căutat un remediu, și remedii eficiente, deosebit de cele ce-am întrebuințat până astăzi fără pic de folos.

Unde-o fi însă acest remediu, în ce va fi consistând el?..

Despre o stare oare-care de lucruri nu pot fi vinovați de cât oamenii sau instituțiunile sub cari ei se agită.

Dacă opozițiunea se plânge, și cu dănsa ne plângem și noi, de lănczarea în care dorm cele mai multe și mai mari interese ale țării, — atunci nu ne rămâne de cât să îndreptăm oamenii, sau să schimbăm legile, ca prin ele să-i facem mai buni, ca să-i punem cel puțin în imposibilitate de-a mai falsifica, precum fac astăzi, adevărata voință a suveranității naționale.

Fiindcă metamorfosa oamenilor și a generațiunilor e opera însă a

timpului, și nu se poate obține nici prin bagheta magică, nici cu o simplă încercare electorală, — apoi nu e alt mijloc de cât a schimba legea din care isvorăsc aproape toate neajunsurile vieții noastre publice.

Dacă opozițiunea nu voeste să ceară și să lupte cu stăruință pentru revizuirea constituțiunii, în bazele ei fundamentale, abstracțiune făcând că ea s'ar afla, de rindul acesta unic, alături cu guvernul într'o cestiune de principiu foarte general și recunoscut ca absolut necesar — dacă opozițiunea, zicem, sistematic se concentrează în câmpuri adverse, închidând ochii asupra binelui obiectiv ce-ar rezulta pentru țară din mărirea numerică a colegiilor, și prin urmare a independenței lor, atunci să ne dea voe a-l spune că ea pedeză și luptă în contra propriului ei interes, în contra îndreptării generale după care suspină atât.

Scim cât, și cu ce preț, a dobândit dinsa de la colegiul întâiu, în luptele electorale de până azi; scim câte titanice eforturi au trebuit depuse ca primul și laudatul colegiu să dea pe-ici-pe-colo câte un glas independent! Cam tot atâtea au dat, și poate chiar mai multe, cele lalte colegii, mai puțin culte, mai puțin cavalericești ca colegiul întâiu!

De ce să închidem atunci votul în cercul restrâns al câtor-va?..

Acum încercarea va fi și mai decisivă.

Lupta cea mare a opozițiunii e pentru a salva zilele acestui mult apărât colegiu.

Vom vedea câtă recunoștință poartă el opozițiunii, câtă conștiință are de drepturile și datorile lui, cât scie a ținea fruntea de sus.

Pe mâine dar argumentul cel mai elocuent, și atunci se va convinge opozițiunea dacă trebuie să cerem desființarea unui privilegiu ce nu servă la nimic în Stat.

CRONICA ZILEI

Scirile despre biurourile definitive ale colegiului I de deputați sunt următoarele:

Argeș. — liberal.
Botoșani. — opozițiune Enacovici.
Buzău. — liberal Cazotti.
Bacău. — liberal Exarhu.
Brăila. — opozițiune Alexandrescu.
Bărlad. — liberal Paladi.
Căruș. — liberal Fulger.
Dâmbovița. — opozițiune.
Dolj. — liberal.
Dorohoi. — liberal Gherghel.
Fălciu. — liberal Tulbure.
Gorj. — opozițiune Moscu.
Ialomița. — liberal Grădișteanu.
Iasi. — opozițiune.
Ilfov. — liberal Procopie.
Meadini. — opozițiune.
Muscel. — liberal Iorgulescu.
Neamțu. — liberal Nanu.
Oltu. — liberal.
Prahova. — liberal Scorțeanu.
Putna. — liberal Mavrodin.
Roman. — liberal.
Râmnicu-Sărat. — liberal.
Romaniași. — opozițiune.
Suceava. — liberal.
Tecuci. — liberal Radovici.
Teleorman. — opozițiune.
Vlașca. — opozițiune.
Vâlcea. — liberal Muntean.
Vaslui. — liberal Miclescu.

La Ilfov diferența de voturi a fost mică. Biuroul e compus din d-nii Pr. Dumitrescu, preș. — Stoicescu și dr. Râmnicianu, secret. — Ionescu și Hagi Pandele (opos). scrutatori.

Biuroul declarându-se în permanență, s'a început a-seară votarea deputatului și a urmat până la miezul nopții.

D. Vernescu a contestat alegerea biuroului ca neregulată, pe următoarele motive:

a) Că s'au găsit 6 bilete mai puține de cât votanți în urnă;

b) că a existat desacord la semnarea

voturilor între secretari;

c) că o sumă de bilete s'au anulat de biuroii fără a fi discutate; și

d) că președintele provizor, d. Tabacovici, n'avea dreptul nici să voteze, nici să prezideze, de oare-ce domiciliul său politic e la Vlașca și n'a făcut declarațiune de strămutarea lui.

Aceste motive însă nu par destul de tari.

Maî de unzi ziarele înregistraș, că d. general Florescu a dăruit casele sale pentru noul liceu.

Iată ce mai aflăm:

D. general Florescu, ca președinte al societății pentru învățătura pop. român, îmbracă pe fie-care an câte 10 școlari normalști orfan. Anul acesta societatea făcând niște construcțiuni pentru trebuința școlii normale, ce întreține, d. General Florescu a venit în ajutorul acestei societăți cu suma de 500 lei de la sine, ca să nu fie scoalele societății în lipsă.

De și d. general Florescu tot deauna a refusat ca faptele sale generoase să se publice, credem însă că aceia, cari le știu, sunt datorii a le face cunoscut publicului, fiind că merită toată recunoștința.

D. Starza, ministrul de externe, care a însoțit pe M. S. Regina la Neuwied, e așteptat astă-seară în Bucuresci.

Am anunțat că d. Gerbert, directorul Societății române de construcțiuni, și-a dat demisiunea. — Direcțiunea societății e incredintată în mod provizor inginerului Lupulescu, sub-director, și d-lui Costinescu, delegat al consiliului de administrație.

Representantul nostru diplomatic din Berlin, d. Varnav-Liteanu, a plecat spre Bucuresci, în virtutea unui concediu.

D. Berezin, colonel în armata rusească și delegat al comisiunii de statistică a comercianților din Moscva a sosit în Bucuresci.

El e însărcinat — cum informează „L'Independance Roumaine”, — să facă un raport asupra comerțului României cu Rusia și Bulgaria.

Mâine, Vineri, se fac în toată țara, a-legerile pentru al doilea colegiu de deputați.

Niște familii românești din Făgăraș, în număr de peste 80 persoane, au trecut cu ocazia serbătorilor în Dobrogia spre a se așeza acolo.

Nu ne mai indoim că autoritățile le vor arăta toată sollicitudinea.

Foile oficiale austro-ungare spun, că nu e nici o vorbă de revocarea baronului Mayr din postul de ministru plenipotențiar al Austro-ungariei în România.

D. Arghiropolu a fost depus la Văcărești, prin ordonanța judeului instructor.

In viitor armata permanentă, repartizată pe la corpurile de armată prin decretul No. 770, va avea garnisoanele lor după cum urmează:

Regimentele de linie câte unul pe teritoriul corpului de armată din care face parte; iar cele de al doilea în Dobrogea sau Bucuresci.

Batalioane de vânători vor fi două în Bucuresci; iar cele alte două pe teritoriul corpurilor de armată de cari aparțin.

Regimentele de roșiori și călărași permanenți vor fi câte unul sau două în Dobrogea după trebuință și cele lalte pe teritoriul corpului II de armată.

Artileria va da baterii detașate în Dobrogea în numărul necesar. Nu se va da de cât cel mult o baterie din același regiment.

Trupele dislocate în afara teritoriului corpului de armată de unde aparțin și vor lăsa deoparte pe teritoriul corpului de armată.

Pentru ca greutățile serviciului să fie pe cât se poate egale tutulor corpurilor de trupă, se stabilesc epocile schimbărilor de garnisoane în luna lui Aprilie, după ce trupele vor face un an în garnisoanele respective.

Dislocarea corpurilor de trupă din armata permanentă se stabilesc după cum urmează:

Regimentul 1 linie la Craiova.
" 4 " " Tulcea.
" 6 " " Galați.
" 7 " " Iasi.
" 8 " " Bucuresci.

Batalionul 1 de vânători la Craiova.
" 2 " " Bucuresci.

Cele l-alte corpuri de trupă ne menționate aci vor rămâne în garnisoanele pe cari le ocupă astăzi.

Funcțiunea de șef al marelui stat-major, lăsată vacantă prin trecere în poziție de disponibilitate a generalului de brigadă Slănceanu George, cu începere de la 15 Aprilie 1883, se va îndeplini de către generalul de brigadă Fălcoianu Ștefan.

Se institue pe lângă ministerul de resbel comitetul consultativ de stat-major compus, conform art. 16 din legea promulgată la 6 Martie 1883, din șeful marelui stat-major general și 3 coloneli din același corp, ce funcționează ca șefii acelor trei secțiuni în cari este împărțit.

Concediul de un an în țară și strainatate, solicitat de generalul de brigadă Slănceanu George pentru interese personale, se aprobă, trecându-se tot-odată în disponibilitate, conform art. 5 de sub art. 8 din legea poziției oficerilor, pe ziua de 15 Aprilie 1883.

Mâine Vineri, 22 Aprilie, se vor reprezenta mai multe bucăți alese, la Teatrul Național, în beneficiul casierului d. Ercole Ghelli. Intre altele, cităm comedia d-lui Rosetti *Uite popa, nu e popa*; *Scântiea* lui Pailleron; *Sburătorul* lui Eliade; *Strigoiul* lui Sileanu, etc.

D-nul Ghelli poate conta pe o mare afuență a publicului la beneficiul său. Cine frecuentă teatrul și nu cunoaște sau n'a văzut pe simpaticul și îndatoritorul casier? Toți cunosc că modestia și onestitatea lui merge până a încurajia nedreptățile ce i se fac, cum de exemplu nețineria condițiunilor contractului de către *impressa* operii italiene.

Invităm din parte-ne pe cetitorii noștri să se grăbiască a se duce la beneficiul bunului casier.

„Steaua Dobrogei” din Tulcea, care a trebuit să înceteze cât-va timp d'a mai apărea, cu începere de la 1 Maiu va reapare, și nu odată pe săptămână ca în trecut, ci de două ori.

Salutăm deci renașterea acestui organ de publicitate dobrogean.

Suntem informați, și anunțăm cu o deosebită plăcere și mândrie națională, că d-lui Ștefan Ionescu, ténérul laureat pentru secțiunea de sculptură de la școala de Belle-Arte din Bucuresci, care actualmente și completează studiile la Paris, i s'a primit, la Esposițiunea din anul acesta, portretul mamei sale, tratat în Bas-Relief.

In numărul de azi începem traducțiunea meritoasă și mișcătoare scrieri a lui Georges Ohmêt, *La Comtesse Sarah*. Din stinsul autor al operilor *Serge Panine*, *Le maître des Forges*, s'a făcut așa de cunoscut în timpul din urmă, încât a trecut din primul moment printre romanțierii de frunte ai epocii noastre.

DIN TRANSILVANIA

Correspondentul din Bucuresci a lui „Pester Lloyd” află, „din isvorul cel mai sigur,” cum zice dănsul, că scrisoarea deshișă a patriotului Diamandi Manole către mitropolitul Miron ar fi pricinuit dincolo o rea impresie asupra multor Români, că această neplăcere s'ar manifesta deja prin imputări vii la adresa neobositului român din Brașov și că — drept consecuență — ar fi început între Români de peste munți o reacție, cu scopul de a rupe solidaritatea cu Sași și de-a se împăca cu guvernul unguresc.

Nici că ar fi trebuință să mai spunem, că această informație este luată din vânt. Correspondentul lui „Pester Lloyd” trebuie însă deslușit, dacă are poftă să cunoască adevărul. — Faptul e că scrisoarea d-lui Diamandi Manole către samsarul unguresc din Sibiu a fost primită cu o mare satisfacție de toți Români, atât de cei de peste munți cât și de cei din România. Vorbă in-

trinsa, cu vrednicie, unul din fruntașii bisericești noastre naționale transcarpatine, arătând unuia din mitropolitii ei povirnișul primejdios pe care l'au împins subvențiile ungurești și lipsa sa de moralitate și indicându-i cum ar putea să-și dobândească iertarea națiunii sale până mai este timp și puțință. Cine n'ar fi putut să aplaude din suflul acestor purtări? D-l Diamandi Manole, care a stat tot d'una sus în stîmna Românilor, n'a făcut prin scrisoarea d-sale de cât a-și întări această poziție.

Tot atât de neintemeiată, dacă nu stupidă, este consecuența trasă ca de pîr de corespondentul lui «Pester Lloyd» din prima sa inchiuire, că adevărul între Români de peste munți s'ar manifesta o reacție care tinde la ruperea solidarității cu Sași și la o împăcare cu guvernul unguresc.

Antău solidaritatea Românilor de dincolo cu Sașii e numai întâmplătoare și n'are loc de cât acolo unde elementele trăiesc lângă olaltă, buni-oară în Brașov. Români și Sași sunt avisați aici—și Sașii pe o scară indoit mai mare ca Români—a ținea împreună, spre a putea stavili poporul unguresc și a nu da ocazie inamicului comun să se folosească, în paguba comună, de desbinarea lor. O astfel de solidaritate e impusă de natura lucrurilor și nu se schimbă de cât schimbându-se și relațiile. În tot cazul Români n'au nici un motiv să renunțe la ea, pe cât timp purtarea Sașilor e sinceră și corectă, iar Sașii din partea trebuie să vadă într'înșă, dacă și pricep interesele și pozițiunea, singurul razim real și efectiv ce le-a mai rămas față cu atentatele de maghiarizare.

Venim, în sfîrșit, la partea a doua a acestei reacții inchiuite, la «dorința unei împăcări cu guvernul unguresc». Nu ne indoim, că corespondentul însuși a fost convins de imensitatea netemeiniciei acestei interesante informații, când a lăsat-o din condeiul său. Nu o partidă, dar nici măcar vre-o fracție n'a cugetat vre-odată între Români de peste munți la o împăcare cu Ungurii. Cine cunoaște pe Ungurii și aspirațiile lor, este convins de absurditatea acestei idei. În urma desbaterilor recente însă din Camera Ungurească nu se mai găsec nici persoane singuratice între Români, cari să și piardă vremea cu cugetări despre o înfrățire cu elementul unguresc. Dimpotrivă toți Români sunt convinși, că votarea proiectului de lege pentru maghiarizare este declararea pe față a aceluși inverșunat reșoiu de es-terminare, care în stare mai mult sau mai puțin latentă a existat până acum necurmat între Români și Ungurii. Individii ca Szerb, Vegsö, Gall etc. nu mai numără fără indoială între Români, cu toată pofta care ar avea o când e vorba de vre-un câștig. Apelul lor către alegători i-a scos din rîndu-

rile acestei națiuni, din care cu suflul n'au făcut de sigur nici odată parte.

Ar mai rămănea să zicem o vorbă de Miron, a cărui pozițiune foile ungurești voiesc cu ori ce chip să inflorescă. — Mitropolitul Miron e mort moralmente de la circulara sa în coace. Un om simțitor ar fugi azi din Sibiu, unde e ocolit întocmai ca necuratul, și ar merge în vre-o mănăstire sau și-ar pune capăt în vre-un chip oare care ticăloasele sale existențe. — Avem informații sigure, că Sf. Sa a rugat printr'o scrisoare pe unul din fruntașii noștri de peste munți a lua asupra și sarcina de a'l reimpăca cu nația; fruntașul însă l'a refuzat, căci s'ar crede desonorat de-o astfel de sarcină. — Aceasta e astăzi pozițiunea lui Miron Roman și desigur și a celorlalți tovarăși ai sei de felonie.

DIN AFARA

Falsul profet.

Din partea de sus a Egiptului vin vești foarte ciudate.—Falsul profet, pe care buletinele oficiale egyptene îl nimiceseră de mult, a ocupat după o grea impresurare orașul Obeid, capitala provinciei Kordofan. Iată un interesant raport pe care ziarele vieneze îl primesc din Chartum, asupra acestui eveniment :

„Prima veste despre ocuparea orașului Obeid de către armata falsului profet a ajuns la Chartum printr'un negustor care i-butise a scăpa nebântuit din oraș și a străbătut printre liniile inamice.

După spusele sale impresurarea Obeidului a ținut mai mult de șapte luni. Foamea, lipsa și boalele dominau în oraș și zecimău populațiunea. Mijloacele de hrană se scumpiseră groaznic. Un burduf mic de brînză costa 20 de taleri, o găină 30, o oca de carne 22 taleri și o lumina 2 taleri.

„Și cu toate acestea, foamea singură n'ar fi perdut orașul. Intr'o noapte de Martie însă o ceată de impresurători s'a apropiat de șanturile cetății și începu cu garnisoana negocieri despre predare. Guvernatorul, Mohamed Said pașa, nu a fost pus în cunoștință de negocieri căci șeful profet știa că mal lesne o să lăsa la cale cu trupele de cât cu guvernatorul, care era hotărît să rămăie credincios datoriei sale. În prima înțelegere de noapte se hotărî că a doua zi aveau să se prezinte din ambe părțile câte patru delegați cari să pue la cale modalitățile capitulațiunii. Iată în aceeași noapte o mare parte a trupelor părăsi fortul. Dimineața insurgenții înaintău spre oraș în cete strînse, guvernatorul comandă restului trupelor sale să se apere. Acestea însă nu'l ascultară și trecură la inamic. Guvernatorul se încredință atunci despre trădare și nu-l mai remase de cât să capituleze. El trimise pe mudirul Ali bey Sherif la falsul Profet să-l spuie că se predă. Acesta ordonă pașei să vie înain-

tea sa, apoi i luă întău inelul de brilante din deget și declară că e gata să'l pardoneze atât pe densusul cât și pe Mudir, dacă o să i dea toți banii și toate sculele lor private. Spăimântați cei doi funcționari ascultară și de acest ordin și unul dădu lacomului profet 8000 de lire, cel-lalt 7000. Pentru ca să nu plece tot-mai cu buzunarele goale, profetul le dădu la unu câte 100 de taleri.

„Falsul profet luă după aceasta în stăpinire întreg orașul. El porunci ca toți locuitorii—in număr de aproape 50,000—să părăsiască orașul și să se așeze în satele din apropiere; cu sine nu puteau lua de cât hainele de pe densusi; toată averea cealaltă m'gătoare și nem'gătoare a confiscat'o falsul profet. S'a scotocit prin toate încăperile după comorile ascunse. Spoilele pe cari falsul profet a pus mîna în acest chip se urcă la mai multe milioane de taleri. Orașul a fost cu totul jăfuit. În fortăreață residează acum falsul profet cu garda sa de o noare; trupele guvernului—cari au trecut la insurgenți—au fost jurate pe steagul noului profet și au fost înscrise în serviciul acestuia cu soldă de doi taleri pe lună. Și toate acestea s'au îndeplinit în cea mai perfectă ordine, fără un picur de sînge.

„Mohammed Ahmed—acesta e numele falsului profet—residează astăzi pe tronul regilor de Kordofan. Guvernator, funcționar, armată, tesaur, munițiune toate sunt în mîna sa. Domnia Chedivului a încetat cu desăvîrșire pe această parte de loc. Cîteva luni înainte cîteva mii de soldați conduși bine ar fi ajuns spre a nimici puterea profetului care nu era încă mare. Cum stău însă lucrurile astăzi, Egiptenii trebuie să trimită o armată întregă spre a'l înfrînge.

„În zilele din urmă ulemalele din Chartum au publicat un memoriu în care spun că Mohammed Ahmed nu este profet ci un șarlatan. Aceasta le-a respuns însă îndată printr'un alt memoriu, în care zice că putut'ar fi oare dobândi atâtea victorii ca un simplu Fakih, dacă D-zeu nu i-ar sta în ajutor ca celui mai ales din profeții săi. Și această logică simplă face mai multă impresie asupra ignoranțului popor de cât ori ce argumente și credințioșii falsului profet se sporesc zilnic.“

O telegramă de curînd spunea că Chedivul, speriat de aceste progrese repezi ale minciuosului proroc, a trimis în contra lui 20,000 de oameni armată regulată printre densusi și Englezii Corpul de expediție a ajuns deja la Chartum. Despre isprăvile sale nu s'au de însă încă nimic. Semn că nu sunt tot-mai strălucite.

Din camera ungurească.

Desbaterile au început în plenul camerei magnaților din Pesta asupra proiectului de maghiarizare, printr'un mic discurs rostit de ministrul de culte și primit cu aplauze.

După aceea au luat cuvîntul doi epis-

copi, unul cu nume nemțesc Schlauch, de la Satu-mare, și altu cu nume slav Samassa, de la Erlau.

Aceste două celebrități în renegatism au apoteosat, în toată puterea cuvîntului, legea ministrului Trefort. El culminează în a cere crearea unei culturi naționale ungurești pentru toate popoarele ne-ungurești, singurul mijloc de a le maghiarisa și de-a asi gura în acest mod trîncicia statului unguresc.

Cum vedem, reprezentanții ungurii din Camera de sus nu rămăi mai pe jos de cel din Camera de jos, în francheța cu care recunosc proiectului scopul maghiarisării cu ori ce preț și pe ori-cei căi. Faptul e din cele mai instructive pentru naționalitățile nemaghiare și în deosebi pentru Români de peste munți.

În ședința următoare avea să iea cuvîntul arhiepiscopul Haynald, interesantul membru de onoare al academiilor românești. Vom relata ceva și asupra discursului acestui româno-phob ca să se vadă cu ce se dau titlurile de onoare a la primei societăți românești de cultură.

CONGRESUL ANTISEMIT

În zilele de 13, 14 și 15 Aprilie a avut loc la Chemnitz, în Ungaria, congresul de ast an în contra Jidanilor.

Afară de Unguri—cari se găsiu în număr mic—au luat parte la congres în număr mare delegați din Germania precum și delegații Slavi.—Președinta a avut'o germanul Glagau.

Congresul a decurs în cea mai esemplară ordine și hotăririle lui au fost luate cu adevărată însuflețire. O parte a acestora precum și din desbateri a rămas încă secretă.

Între discursurile cele mai însemnate trebuie remarcat discursul lui Liebermann, care arată cum se pot dobândi mijloacele bănești necesare la întinderea agitațiunii antisemite și pentru organizarea mai bună a presei anti-jidovești. Fără de banii nu se poate face nimic. Vorbitorul e indignat în deosebi în contra Germaniei, care pune la viață atîta sgarcenie în această cestiune de mare însemnătate, pentru dînsa.

Glagau se plînge de același lucru. Unii germani par a avea frică să contribuiască pe față în scopul anti-semit căci o mulțime de ajutoare cari se trimit societăților anti-semite din Germania sunt însoțite de rugarea a nuse însemna numele contribuitorului. Atît de mare e terorismul ce exercită astăzi Jidanii prin banii lor. — Glagau încă se așteaptă la rezultate salutare de la organizarea presei anti-jidovești.

Congresul decide apoi reînceperea agitației inaugurată de Forster în an. 1880, de a se trimite cancelarului german petiții în masă, pentru a scoate pe Jidanii din posturile de învățători

și judecători, de-a stavili emigrațiunea jidoviască în Germania și de a relua statistica oficială a populațiunii jidovești. Petiția aceasta, căreia nu i s'a dat nici un răspuns până astăzi, să se trimită Cancelarului din nou de către președintele tuturor societăților anti-semite din Germania. Momentul e foarte potrivit astăzi și Cancelarul va răspunde de sigur.

După aceasta urmează rezolvarea propunerilor, prezentate Congresului. Numai două se discută în ședință publică. Întău se citește un memoriu al unui Neamț din Rusia, care declară că Jidanii sunt elementul de ațătare care împiedică înțelegerea în țările cu naționalități deosebite, precum Rusia, Galiția, Ungaria.— Al doilea este un apel al doctorului Ammann din Berlin către femeile germane, de a participa și dînsese în casă și familie la agitația antisemită. O rezoluțiune în acest sens e adoptată de congres în unanimitate.

Cuvîntul de închidere îl rosti Glagau. El constată deplina înțelegere între toți membri congresului și strigă de trei ori: să trăiască anti-semitismul.

Cum se vede din mersul acestui congres, poporul german este care bine-meritează în prima linie de luptă în contra semitismului. Primejdia comună îi va asocia în curînd pe toate popoarele amenințate de aceeași plagă. Numai înainte!

STIRI MILITARE

Ministerul de război german lucrează cu multă ardoare la perfecționarea artileriei. De astă-dată e vorba de o dezvoltare a focului de grănel. Măsură hotărîtă este de a sporii gloanțele dintr'o șrapnelă, micindu-le greutatea. În acest chip pe viitor șrapnelul german (mic) care are 123 de gloanțe va avea 160 iar șrapnelul mare care avea 210 va avea 270.

Nemții se măgulesc a avea și astăzi o artilerie superioară celei franceze. Șrapnelul francez ar avea fără indoială un tir mai depărtat și mai multă precizie, dar posedă o mînuire foarte complicată și puținăeșce mai puțină pagubă avînd mai puțină gloanțe.

Guvernul ruses ca hotărît definitiv transformarea localității Prens de lângă Niemen într'o fortăreață de primul rang.

SCRISORI DEMOGRAFICE

III

Nenorocitul țeran e bătut și jăfuit de toți mai mult ca ori cînd.

De cînd au început libertățile noastre politice? De la 1848, nu este așa? El bine! să începem a face comparațiunea tot între 48 și astăzi.

Ține minte însă cele ce mai de multe ori ț'am spus, adică că la 48 și înainte

FOIȚA «ROMANIEI LIBERE»

— 21 Aprilie —

GEORGES OHNET

CONTESSA SARAH

Născut la anul 1812, Charles-Bernard-Amédée, ultimul din rasa lui, a fost unul din cei mai frumoși bărbați ai timpului său.

Rămas orfan la etatea de 20 de ani și posesor al uneia din cele mai mari averi teritoriale care există în Franța, contele, în loc d'a se da la plăcerile lesne de căpăt al vieții neactive, intră la Saint-Cyr; eși d'acolo între primii promovați și aiese, o dată sublocotenent, un regiment de husari. Revoluțiunea de la 1830 răsturnase pe Bourboni. Contele, avînd legături de prietenie cu principii din familia de Orleans, nu înțoarse spatele monarhiei din Iulie. Simpatia ce'l atrăgeau spre acea tinerime suverană, strălucită învinșeră principiile și preferințele sale legitimiste; fu tovarășul și prietenul ducelui de Orleans, al cărui gust artistic și iubire pentru eleganță le împărțea și el.

Cavaler din primul ordin, contele fu unul din primii promotori ai adunărilor pentru curse. Fu vîzuit în câmpul lui Marte, apoi la crucea de la Berny, sub cazaca de mătase, și învinse cu caii sei pe cei mai celebri jockeys ai Angliei. Numele lui este înscris printre acelea ale fondatorilor Jockey-Clubului; fuse unul din șefii cei mai străluciți ai tinerimei aurite. Prea cunoscut în lumea elegantă, tovarăș de pe-

treceți ai tinerilor din familiile Mornay, Lehon, se împrietenii intim cu Morny ale cărui admirabile aptitudini politice nu le bănuia atunci.

Contele, cu toate că ducea o viață din plin, nu și lăsă în părăsire nici cariera lui militară. Plecat în Africa cu regimentul său se distinse în acea campanie și căzu, lovit de două gloanțe, la Mouzaia. Căzut sub cal, se sbătea în contra Arabilor cari să pregăteau să i tae capul, când un locotenent din regimentul său se năpusti cu furie între acei bandiți și readuse pe contele pe șaua lui. Acest locotenent, un tîner fără avere din Bordeaux, se numea Jean Séverac.

Răpind pe contele din mâinele Arabilor, locotenentul voi să'l scape și de moarte. Armata reintrînd în lagărul ei, îngrijii pe camaradul său cu un devotament admirabil. Serios și puțin trist, locotenentul Séverac ascundea sub o înfățișare severă o inimă bună și pasionată. Se alipi de contele, și, fiind că'l salvase de două ori, începu să aibă pentru densusul acea afecțiune particulară care ia naștere mai tot-d'una în inima celui care a făcut un serviciu important. Se purtă cu Charles-Bernard-Amédée ca un frate mai mare, muștrîndu-l cu blîndețe, cînd comitea vre'o excentricitate cam răsunătoare, dar neputînd rezista atragerii pe care caracterul vesel și voios al contelui o avea pentru firea lui rece și severă. Acest puritan se lăsă a fi furat de petrecerile vesele; dar aceasta o făcu ca să placă amicului său, și, în avîntul plăcerii, în ciocănitul paharelor pline cu șampanie, în mijlocul risetelor sgomotoase, în fața șnurilor desvelite, sta liniștit și serios. Cînd femeile frumoase, care erau suveranele acelor petreceri, și rideau de tînerul ofșer și ziceau contelui: «dar nu se desmorțește nici o dată, prietenul tîu?» acesta răspundea: «Ia lăsați-l în pace! Séverac se amuză foarte mult, dar numai în interiorul lui.»

Tot petrecînd numai în interiorul lui, Séverac dispăru. Se făcu căpitan, și fuse trimis, spre marea desperare a contelui, în garnisoană la Montpel-

lier. Acolo, se casători și duse viața liniștită și muncitoare pentru care era făcut.

Revoluțiunea din 1848, răsturnînd ordinea lucrurilor stabilită, turbură puțin viața contelui. Pe atunci era căpitan într'un regiment de dragoni. I plăcuese monarhia din Iulie, dar nu se putu împăca cu ideea d'a servi Republica. Ceru trecerea în disponibilitate, și plecă să trăiască în Austria. Restabilirea imperiului nu'l prea plăcu. Cu toate acestea, entuziasmul poporului, proclamațiunile pline de garanții pentru ordine, și modificările ideile într'un mod favorabil. Sosirea la putere a lui Morny dete ultima lovitură scrupulelor contelui. Sedus, într'un moment, prin ofertele ce vechiul lui tovarăș de petreceri i făcu cu acea grație măreață pe care numai el o avea, se lăsă a fi luat de curentul general și reintră în serviciul activ. Cîte-va luni în urmă, făcea parte din casa militară a împăratului, și deveni unul din favoriții cei mai de frunte ai curții de la Tuileries.

Séverac, tot în provincie, se muncia să și facă drum prin merit și stăruință. Educațiunea micului Petre, în vîrstă de șapte ani, începu să ocupe tot timpul pe care tatăl său îl putea avea afară din serviciul său. Tot căpitan, de și notat ca unul din cei mai distinși ofșeri ai armatei, aștepta cu răbdare ora de înaintare, rîndul său la moară, cum zicea el. Contele însă care sta la izvorul cu favoruri, era de două ani aproape șef de escadron. Séverac auzi despre înaintarea amicului său fără să și facă vre'un rîu. Cînd, la popoată, camarazii din aceiași promoțiune dău din cap zicînd: «Are noroc acel contele de Canalheiles!», căpitanul Séverac apără pe contele cu pasiune. Numai în acele ocaziuni, el se mai desmorțea, și încă bine.

Războiul Crimeei fu pentru căpitan prima treaptă a strălucitei sale cariere. Numit șef de escadron la începutul luptei, luă parte la admirabila sarcină a generalului d'Allonville la Balacava, cînd fu vorba să se răpească bateriile rusești cari bombardau cava-

leria engleză, intrată în luptă cu o imprudentă eroică. Majorul Séverac ajunse cel d'întău, cu sabia în mână, la gurile tunurilor, și fu decorat chiar în ziua acelei lupte. Reveni din Crimeia cu gradul de locotenent-colonel și cu reputațiunea unuia din ofșerii cei mai energici ai armatei. Lucru curios, acest om așa de blînd și liniștit în viața de toate zilele, și care nici o dată nu pronunța un cuvînt mai tare de cât cele alte, devenea teribil în mijlocul focului; se făcea ca un leu, și vocea i lua niște accente răsunătoare care imboldeau pe soldați ca niște lovituri de biciu. Reintors în Franța, trecu în gardă, făcu în 59 campania în Italia, primi trei gloanțe în corp la Solferino, în fruntea primului regiment de vînători de Africa, și toți i crezură perdut. Canalheiles, care era cu împăratul la cartierul general, alergă îndată, transportă pe amicului său la Milan, unde sosi îndată și d-na Séverac. Îngrijii de femeia sa cu un devotament neobosit, rînitul, condamnat de toți doctorii, se însănătoși și fu numit general, lucru care i grăbi într'un mod curios perioada convalescenței. Séverac întrecu cu modul acesta pe contele. Dar cu ce sforțuri și în mijlocul căror pericole?!

Necontenit frunțat, îndată ce era trebuință de un om distins, la el s'adresa ori cine. Séverac atunci arăta tot profitul pe care a știut să i tragă din îndelungatele și necurmatele sale studii. Probă că este administrator de primul rang și tactician consumat. Deja, în armată, era considerat ca unul din șefii cei mari ai viitorului. Avea încrederea soldaților. Acolo unde un altul ar fi fost dat înapoi, el reușea. Trupele conduse de el n'aveau slăbiciuni. În Mexic se acoperi de glorie. Execută, de la San-Luis de Potosi până la Vera-Cruz, o retragere superbă, nelăsînd în mâinele soldaților lui Juarés nici un om, nici un tun. În 1867, Séverac era general de divizie, și șef de stat major al ministrului de război.

În 1870, plecă între cei d'întău cu armata de Rin, din care avu să co-

mande un corp. Asistă, neactiv și temurînd de mînie, la primele înfrîngeri. La 14 August, armata mergînd în direcțiunea Verdunului, generalul Séverac fu așezat la postul de onoare: fu însărcinat cu susținerea retragerii. Atacat cu furie de avant-garda coloanelor principelui Frederic Carol la Borny, încercă un moment de adăncă bucurie: se văzu stăpîn al luptei. Germanii respinși, se retraseră către patru ore seara. Fiind că Séverac mergea înainte, ca să facă artileria să înainteze pe cînd acoperea pe inamic cu o ploaie de obuze, Germanii făcură o ultimă sforțare de întoarcere pe pîntea de la Borny. Fură respinși, dar înfrîngerea lor era prețios răsunătoare. O sbrătură de obuz lovisse de moarte pe generalul Séverac. Căzu; ochii sei întunecați văzură coloanele germane dînd înapoi ca un furnicar negru, și un surs de mîndrie i lumină fața. Ofșerii sei, aplecați pe corpul lui, i priveau cu desperare. O umbră violetă i se răspîndi pe obraz care luă o măreție și o seninătate admirabilă.

Gîndindu-se la tovarășa lui devotată care i iubea cu pasiune, și la fiul pe care i lăsă în urma lui, murmură: «Sărmană femeie!... Scumpe copil!...» Apoi, întorcîndu-se spre statul său major, adăgă: «Spuneți împăratului că trebuiec forțele concentrate. Numai în mase mari se va putea reuși în contra acestor oameni!...» Și muri. Ultima cugetare a acestui brav soldat isvorise din preocupățiunea pentru victorie.

Contele Canaheiles, aflînd de moartea prietenului său, fu cuprins de desperare. Vărăt în mijlocul evenimentelor care se succedau, din zi în zi mai grave, vîzînd bine că erau împinși spre dezastru, invidiă gloriosul sfîrșit al generalului. Prins în capcana de la Sedan, nu și părăsi stăpînul invins și umilit, și i urmă la Wilhelmshoehe.

(Va urma.)

de 48 aveam puțină cultură intelectuală și mai multă cultură morală.
Astfel, cum știți și tu, la 48 țărănul era clăcăș, iobagi și, în sfârșit, cum veți voi să-l mai numești. Astăzi, în legile noastre nu se mai găsește aceste urme de barbarie.
La 48 țărănul era bătut la spete cu nucele de către ciocol, de către ispravnic și de către oricel funcționar, fără ca el să poată avea măcar dreptul să plângă cuiva; în timpurile de astăzi însă este scris... pe hârtie... ca să nu mai comită asemenea barbarii monstruoase.
La 48 numai țărănul și negustorul plătea bir; astăzi toți sunt egali înaintea legilor și, prin urmare, toți plătesc de o potrivă.
Până la 48 nici un țărăn nu-l era ertat a aspira la o treaptă socială mai înaltă de cât aceea în care se afla; astăzi legea dă voce oricărui român să ajungă, prin capacitatea lui, la orice treaptă. Vezi dar că ori din care parte am privi pe țărănul român de la 48, găsim că atunci, în formă, nu era considerat de cât ca o ființă din cele mai de jos; pe când legile ce au venit după acest timp, l-au ridicat și pe el la treapta de om, fie măcar și așa în aparență.
Noi acele care ce s'au luptat și s'au sacrificat pentru abolirea acestor stări de barbarie! Dar, să vedem făcutul ei tot ceea ce trebuia să facă nișea bunilor români? Său, mai bine încă, în modul cum au lucrat ei n'au adus oare mai mult rău de cât bine? Prin legile ce au făcut asigurată și poziția țărănului mai bine ca înainte de 48? N'are el oare dreptate astăzi să dorească timpurile trecute? Fie-mi ertat a o spune că are dreptate astăzi ca să dorească jugul cel vechiu, de oare ce acest nu este mai greu de suportat. Da, zic că este mai greu de suportat, căci cel mai grozav despot al omului este miseria; și din nenorocire, astăzi, mai mult ca ori când, s'ermănușă s'atean are multă parte de acest despot nemilos.
Mi veți cere poate, să-mi dau probe despre aceea că țărănul are dreptate astăzi să dorească jugul cel vechiu, nu este așa? Mi voi satisface această cerere. Dar pentru a ne putea înțelege și mai bine, sunt să-l mă servesc de răspunsurile unui octogenar țărăn — un ostaș d'af l'ui Tudor Vladimirescu, de la Perisor, sat lângă Craiova — pe care, pe lângă mulți alții, l'am întrebat să-mi spună dacă trăese el mai bine astăzi de cât acu 20, 30 ori 40 ani.
Mai înainte însă de a face și aceasta, cred de trebuință să-ți reproduc aici propriile cuvinte ale unui alt bătrân țărăn, cuvinte ce, seara în mijlocul curții și la lumina unui mare foc, l'am auzit zicându-mi la adresa unui nepot al său, și din care se poate vedea zugrăvită în modul cel mai caracteristic deosebirea făcută de țărănul român între timpul trecut și acest de astăzi.
Iată ce zicea, nepotului său, acel țărăn:

«Ei! Ghită! Ghită!
«Da-e! I trăit tu pe vremea mea
«Te-ai pune colo p'o piatră, și num' ai plânge
«Șai susp'na
«Apoi, bre! Ghită, bre!
«Când era pe vremea lui Știrbei,
«Puneai plugul unde vrei.
«Când a fost pe vremea lui vodă Ghica
«La tot românul creștea chicia
«Apoi când fu cu vodă Cuza
«La tot românul plesnea buza
«etc. — etc. — etc.»

«Ce vrei, așa e natura omenească! Românul știe, și zău că nu greșește de loc, că atunci e bine când are el ce să se hrăni și îmbrăca bine.
«Dar să revenim la ostașul lui Tudor și să-l auzim spunându-ne mai pe larg ceea ce cel-ai ne-a spus în câte-va cuvinte.
«La diferitele întrebări ce am făcut acestui bătrân, el mi-a răspuns aproape c'am în modul următor: «E! Domnule, Domnule! ce stai d-ta de tot vorbesci! D'apoi, da, este adevărat că acu 30 ori 40 ani boerul mă bătea când greșeam ceva. Este adevărat că nu mă puteam jălu la nimenea pentru că m'a bătut, fiindcă după pravila n'aveam dreptul să fac a-aceasta. Și iarăși, este adevărat că boerul mă lua la munca câmpului său când l' plăce. Cu toate acestea însă, el mă bătea și tot el mă miluia. Astăzi cu toate că pravila oprește a mă bate, cu toate acestea mă bate boerul, mă bate vătășelul, mă bate primarul, (1) mă bate notarul și perceptorul; mă bat toți în sfârșit, dar nimenea nu mă mai miluiește.
«Acu 30 ori 40 ani de era nu aveam pământ, cu toate acestea era mai bine, fiindcă boerul m'îl dedea pământ din opt și chiar din zece una, astăzi cu toate că face arătură cât voiam. Astăzi însă nu mai găsim nici pe din două. Iar dacă ni s'au dat și nouă ceva pământ, mare parte din noi l'am vinndut pentru a plăti grelele dăjii către stăpînire.
«Dar chiar acei cari nu l'am vinndut încă, crezi d-ta că facem vr'o treabă mare cu el? D'apoi, d-le, o să mergi și să vezi ce fel de pământ ne-au dat boerii. Știi d-ta că la mare parte din noi nu ni s'au dat de cât pământuri de aceea pe cari ei nu puteau face nimic, adică: petrișuri stânci, nisipuri și mărăcișuri? Cu toate

acestea noi le-am plătit și le plătim mereu, de și n'am avut și nu avem vr'un folos de la ele. (2)
«O să-mi ziceți, poate, că de ce nu ne-am plâns la timp pentru că ni s'au dat ast-fel de pământuri, nu este așa? Lasă că în judecățile de astăzi nu mai avem nici un pic de nădejde și credință, de oare-ce vedem cu mahnire că dreptatea pentru noi este moartă, dar, oricum o să-ți răspund, d-le, și la asta: Dacă nu ne-am plâns pricina este că, după ce ni s'au fagăduit împărțirea pământurilor boerilor se partau cu noi mult mai bine ca mai înainte chiar. De tăeam lemne din pădurea lui, el nu zicea nimic. De trecea via mea în țărîna sa și fineața lui, așf-derea. În sfârșit, de aram chiar și mai mult de cât pământul ce ni se cuvenea, el tot nu zicea nimic. Ce era să mai zicem d-le? Credeam și noi că nea pus D-zeu mâna în cap.
«Această purtare boerească însă n'a ținut de cât numai vr'o șase luni. După acest timp, urgia cerului pare că căzu-se pe noi! În loc de pământuri bune, nu ni s'au hotărnicit de cât cele mai rele. Afară de aceasta, cum trecea via mea pe moșia lui, m'îl închidea. Cum mă prindea că tal vr'o cracă de lemn mă apuca să plătesc gloabă de cincizeci de ori mai mult de cât făcea ea.
«Deschizând noi ochii în urmă și văzând pământurile ce ni s'au date și hotărise, precum și cele alte prigoniri ce ni se mai făcea de către boeri, am dat să ne plângem, dar ni s'a spus că a trecut timpul în care aveam dreptul să facem ast-fel de plângeri contra boerilor. Ni s'au spus că acest drept l'am avut numai în timp de șase luni.
«Iată, d-le, și pricina pentru care n'am putut a ne plânge contra pământurilor rele ce ni s'au dat.
«Pe atunci, d-le, este adevărat, n'aveam pământuri și nici aveam legile și libertatea asta frumoasă, cum l' zici d-ta; în schimb însă aveam coșarele pline cu pâine și curtea plină cu vite. Șapoi, de, d-le, când avea românul toate acestea, nu l' mai păsa lui nici de boer nici de ispravnic. (Va urma.)

MIȘCAREA ELECTORALA

Ieri am primit de la Brăila următoarea telegramă:
Aseară la lăsa Paradis, mare întrunire generală electorală; peste 500 cetățeni asistați. Campiniu, primar, face istoricul legilor electorale la noi, arătând trebuința revizuirii; demască intrigile unei coterii lib-rale care trebuie a se impune orașului și sfârșind recomandă și el candidatura lui Traian Djuvara la colegiul 2 de deputați laudând meritele tinereții și reamintind memoria venerată a părintelui său, creatorul și organizatorul partidului liberal în Brăila. Traian Djuvara promite a călca pe urmele tatălui său, punând cunoștințele sale la serviciul urbei.
Apoi refută toate argumentele opoziției contra revizuirii și arată ce a făcut Rosetti și Brătianu de la 1848 încoaice. Cornea cu talentul lui recunoscut încheie cuvântările printr'un admirabil și eloquent discurs insistând asupra bunurilor revizuirii.
Oratorii aplaudați călduros și repețiți. Succesul liberalilor asigurat.

STIRI MARUNTE

Sub titlul: „Souvenirs d'enfance et de jeunesse,“ Ernest Renan și-a publicat (la Calman Levy, Paris) intr'un volum frumoasele sale povestiri pe cari le-a publicat în timpul din urmă în „Revue des deux Mondes“, despre copilăria, familia și dezvoltarea sa intelectuală.
Sinistrele pe drumul de fier au avut anul trecut în Anglia 1121 persoane omorite și 5690 rănite, față cu 1096 persoane omorite și 4571 rănite în decursul anului 1881. Un spor necontenit așadar.
Niciări călătoria pe drumul de fier nu presintă mai puțină siguranță.
În teatrul Ambigu din Paris a avut loc în ziua de 14 seara o explozie de gaz pe scenă, mai înainte de a se ridica cortina. 14 actori au fost răniți; din fericire, publicul nu a observat nimic, căci panica ce s'ar fi cauzat ar fi produs mare nenorocire. — Directorul Simon, care și păstrase sângele rece, amână reprezentăția pe a doua zi spunând că actorul Tallande e bolnav. Publicul se depărta murmurând și nu află adevărul de cât după ce a fost afară.
Reichstagul viențz a adoptat noua lege a instrucției publice, după o împotrivire învergunată din partea opoziției. Majoritatea guvernului în a treia cetire nu a fost de cât de trei voturi.
Noua lege este emblemată clericală și favorabilă naționalităților.

(1) La comuna Dămăcheni, Dorohoiu, moșia ex-ministrului Docan, s'a torturat un țărăn, punându-l în butuc și spânzurându-l cu piciorarele îngrindă chiar la primărie. Aceasta era în anul 1881.

(2) Mai pune încă și aceea, că la mulți din țărani proprietarii nu le-au dat de cât mult mai puțin pământ de cât li s'a cuvenea după legea de la 1864.

Senatul imperial rusesc discută astăzi un proiect de lege care prevede înființarea de școale de fabrici. Aceste școale vor avea rangul celor rurale. În scopul lor imperiul va fi împărțit în 19 circumscripțiuni supuse unui revisor.
Dintr'o statistică publicată de curind de guvernul rusesc reese, că în decursul anilor de la 1875 până la 1881 numărul Românilor cari s'au așezat în Rusia, cu papapoarte pe un termen mai îndelungat, s'a sporit cu 12,345.
Până și spre Rusia avem dară o emigrație a elementului nostru.
Facerea unui tunel sub-marin în canalul de Messina, care să impreune Sicilia cu Calabria, e ca și hotărâtă. „Societatea drumurilor de fier venețiene“, care vrea să se însărcineze cu lucrările, a pregătit planul și l'a prezentat guvernului din Roma. Lungimea tunelului va fi de 14 mii de metri, iar cheltuielile se vor urca la 71 milioane franci.
Una din bisericile din Stockholm, Scandinavia, a fost zilele acestea teatrul unei drame mișcătoare. — O femeie părăsită de amantul ei a mers în biserică unde a-cesta eși serba cununia cu o fată tină și se impușcă în momentul când preotul lega pentru vecie tinăra pereche.
Țările în cari se cultivă, în raport cu populațiunea, cel mai mult tutun, sunt Cuba, Aisația-Lorena, America de mează-noapte etc. Țările în cari se fumează mai mult sunt Holanda (6 1/2 kilogr. de om) apoi Belgia cu 5, Germania etc. Mai puțin se fumează în Franța, Anglia și Rusia.

LAKMÉ

(Operă-comică în trei acte, libret de dd. Goudinet și Ph. Gilie; muzică de Léo Delibes).

Noua operă a lui Delibes este cu totul superioară celor ce a scris până acum. Poate că și subiectul fiind exotic, a dat autorului mijlocul de a găsi expresiunea muzicală cea mai nimerită, lăsând în același timp curs liber gustului său, foarte pronunțat în vremile din urmă, pentru ceea ce se numește străinism în artă.
Scena se potrece în Indele engleze (și în zilele noastre fiindcă în dialog se vorbește de regina Victoria). Un ténér ofițer, a nume Gerald, e logodit cu fata guvernorului. El însă iubeste pe Lakmé, fata brahmanului Nilakanta; și, bună într'o dimineață, sași mai bine într'o bună seară, se hotărăște s'ajungă până la dansa, sărind zidul pagodei, în care tatăl său o ținea închisă.
Spre a l' pedepsi de sacrilega sa îndrăzneală, Nilakanta se ia după urmele lui Gerald, și, întâlnindu-l pe una din piețele orașului, îl asasează, conform legii lui Brahma.
Ca toate acestea lovitură nu era de moarte. Gerald, făcându-se bine, fuge și se ascunde în fundul pădurilor cu Lakmé care l' împărțeaște dragostea. Romanul, care luase un moment un caracter dramatic, e gata să se sfârșească ca o poveste de Făt-frumos. Și năcăleacău pe o gea, și v' spusei d-voastră așa. Iar Ileana și cu Făt-frumos au fost fericiți și s'au bucurat, etc. Nu însă.

În depărtare
S'au fanfare
Cornul răsună; vâile plâng.
Ride câmpia
De veselie
Ce-o pun soldații care se strâng.

E regimentul lui Gerald, care pleacă în război să pedesească câte-va triburi răsculate. Ce va face însă, el, Gerald? Va rămănea lângă Lakmé?... Nu! onoarea e mai puternică de cât iubirea; eși va urma soții s'el de arme și l'și va lua locul care l' era de nainte cunoscut sub viteazul steag al bătrânei Anglii. Lakmé, în desnădăjduire, se învenimează, respirând parfumul omoritor al unei plante de păduri și cade fără simțire.
Acțiunea acestei plesse merge drept înainte, și nu l' cătuși de puțin turburată în drumul său, de jocul peripețiilor secundare. Dacă în adevăr pe scenă sunt mai multe persoane, numai în două dintr'insele se concentrează toată acțiunea. L'Eclair se a lui Planard și Saint-Georges era un [quator în trei acte; Lakmé a d-lor Guoudinet și Ph. Gilie este un duo, foarte bine susținut, care tranversează diverse faze în cari drama și idyla fac contrasturi puternice.
După o scurtă introducere care ține loc de uvertură, vine îndată un cor religios în lauda lui Brahma. Apoi un quintet, vid și scris intr'un stil cu totul deosebit de al corului, pentru că e cântat de europeni. Contrastul, aci, e fericit găsit. — Dar, partea cea mai bună a a actului întâi este un duo de iubire între Gerald și Lakmé; frasa pe măsura șeasă a opta e de un desen foarte curat și foarte bine găsit.
Actul al doilea începe cu un „cor de târg“ lucrat cu mare meșteșug. Ariele baletului au o culoare asiatică foarte caracteristică: cea care e cântată de flaut, cu deosebire, are multă originalitate. Cât despre baladă, ea e lungă și ar părea confuză, dacă un frumos efect de clopote

(clochettes) nu ar veni la timp să insenineze perioada principală.
Actul al treilea coprinde o poetică romanță a tenorului și un duo de iubire, care, fără a fi tocmai original, produce un mare efect. Această bucată, ca toate cele ce preced, și ca întreaga partițiune, e cântată de Talazac (Gerald) și d-ra Van Zandt (Lakmé), cari amândoi se bucură de multă trecere înaintea publicului și au mult talent. Iată câte-va versuri, din acest duo, pe cari le cânta Lakmé:

Quel que soit le Dieu éminent
Dont tu bénis la puissance,
Quelle que soit ta croyance,
Tu sais ce que vaut un serment!
Bois donc a cette coupe ou l'amour nous convie
Bois! c'est jurer de m'aimer pour la vie.

Punerea n scenă e condusă cu mult gust. Tabloul tîrgului și al pădurei vor fi trimise la viitorul Salon.

NOTIȚE LITERARE

Literatorul Anul al IV. Nr. 3 cuprinde:

Răpirea Bucovinei. — Dramă. — De ași și... poezie. — Așam Dovalar poezie. — Poezie Intimă, poezie. — Cavalerul Kurd poezie. — Ură poezie. — Am tot visat poezie. — Isvorul poezie. — Bastonul poezie. — Cântec poezie. — Rândunica poezie. — Intr'o zi poezie. — Soarta Poetului poezie. — Pe Dunăre poezie. — Bettler zind sie alle. — Știința Politică și omul de stat. — Infanticiderea. — Primă-vara. — Mazepa. — (După Lord Byron). — Chira. — Nuvelă. — Deșteptătorul, proză. — Memoriile unei tinere. — Ciobanul și turma, poezie. — Epigramă. — Cugetare poezie. — La despărțire poezie. Epigramă poezie. — Nenorocirile unui chinze (urmare).

Contemporanul, An. II Nr. 19 are surmarul:

Revărsarea (sfârșit). — Popa și pirlaciul. (Anecdota populară). — Conferința d-lui Xenopol (despre teoria lui Rössler). — Dialectul Macedonean (urmare) d-lor de la „Apărătorul“. — Răsturnarea Chemiei. — Origina ființelor viețuitoare (urmare). — O cușcă de fiare sălbatice (Emile Zola). — Țiganul Norocos (Anecdota populară).

Recreații științifice. An. No. 4 cuprinde:

Aritmetică. Introducere în teoria raporturilor (urmare). — Trigonometrie. Verificarea unui caz de rezolvirea triunghiurilor. — Algebră. Funcțiuni de variabilă imaginară. Puncte și drepte imaginare. — Mecanică. O chestiune de echilibru. — Diverse, Asupra cometelor. — Eclipsa totală de Soare din 6 mai viitor. — Probleme rezolvite. — Proleme propuse.

BULETIN FINANCIAR

20 Aprilie.

Bursa de azi a presintat aspectul liniștit al unui om abia eșit din casă după o indispozițiune de mai multe zile.
Afacerile foarte slabe. Tendința la scădere. Afaceri încheiate prea puține. Mai toate valorile au fost oferite fără a găsi cumpărători. Alegerile apasă și densesle asupra cursurilor. E teamă că căderea guvernului actual și venirea la putere a unui alt guvern ar produce o scădere generală în valorile de Stat.
Asupra rentei amortisabile s'au făcut câte-va mici operațiuni cu 92% fine corrent.

Acțiunile băncii Naționale au fost oferite cu 1348 ultimo fără cumpărători.
Creditul Mobiliar a perdut un leu și jumătate la 228.
Dacia-Romania a mai perdut un leu la 419.
Societatea de construcțiuni a încheiat cu 526 1/2 după ce a trecut prin 527.
Motivul pentru care scăzuse Sâmbătă aceste acțiuni nu mai este luat în serios. Se vorbește ca d. inginer Manega va fi numit ca succesor d-lui Gerber fără a se ști însă nimic hotărît.
Naționala de asigurare firmă la 233 1/2.
Sep.

Serviciul Telegrafic al „României Libere“

3 Mai — 9 ore dimineață.
Cairo, 2 Mai.
Lordul Dufferin a plecat azi spre a se întoarce la Constantinopol.
Sgomotul circula că a iscălit cu guvernul egiptian o învoială pentru ocuparea Egiptului de către trupele englezești pe un timp de cincî ani.
Berlin, 2 Mai.
Reichstagul a luat în discuțiune propunerea d-lui Richter, invitând administrația armatei d'a nu mai da cu chirie caii armatei și a opri usinele militare d'a lucra pe socoteala particularilor. Principele de Bismarck a luat cuvântul la această ocazie; a reamintit că armata întregă e supusă Imperatului și a protestat, în numele Imperatului, contra închipuirii că administrația militară a Imperiului poate fi silită să autorisată a da urmare invitațiilor d'a dreptu ale Reichstagului și chiar numai de a primi comunicațiuni oficiale.
Ministrul de rebel zice, în urma discursului Cancelarului, că expresiunea conținută în propunerea d-lui Richter „a in-

via Administrațiunea armatei,“ face a se presupune că Reichstagul și atribue asemenea dreptul d'a susține cu energie invitațiunea sa, dar declară că Reichstagul n'are acest drept și că propunerea d-lui Richter implică prin urmare o atingere d'a dreptul la puterile Imperatului.
Reichstagul hotărăște că votul asupra acestui propunerii nu va avea loc de cât după discuțiia în a treia cetire.
(Havas).

ANUNCIU BIBLIOGRAFIC

A apărut de sub tipar și se găsește de vânzare în capitală la Librăria Sococ et Comp. a doua ediție a *Memoriului* Românilor din Ardeal, îmbogățite cu actele conferenței naționale ținută la Sibiu în 12, 13 și 14 Maiu st. n. 1881, cu o excursiune critică precum și o serie de discursuri politice ținute în conferință.
Această prețioasă lucrare, care n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui Român, căci e oglinda fidelă a stărei actuale a Românilor de peste munți, a suferințelor și justelor lui aspirații, are deja trei traducțiuni: franceză, germană și ungurească.
Prețul și pentru a doua ediție e tot 2 fr. 20 b., ca și pentru întâia.

A eșit de sub tipar și se află de vânzare la d. H. Steinberg și la toate librăriile din capitală pe preț de dol lei broșura: Radu-Anghel (vestitul Tâlar) nuvelă de N. D. Popescu.

ASTMĂ, GREUTATE ÎN PIEPT, INECĂCIUNE.

Țigaretetele indiene cu canabis indica ale lui Grimaud și Onia, farmacistii din Paris, sunt de o eficacitate asigurată. — Deposit în toate farmaciile.

SCHIMBARE DE DOMICILIU

D-ru WILH. SALTER
DE LA FACULTATEA DIN VIENNA
Special; **BOALE DE FEMEII**
ȘI SYPHILIS
S'a mutat Strada Pescăria-Veche Nr. 8 vis-a-vis de Hotel Londra (Calea Moșilor) Consultațiun de la 8-9 a. m. și 3-5 p. m.

Boalele de gât, gură, nas și urechi tratează printr'o artă specială

D-ru J. BRAUNSTEIN
fost aspirant de medic secundar în Viena în clinicele lui Braun (boale de femei și faceri) și a lui Hebra (Syphilis și boale de piele) Consultațiun de la 3-5 ore p. m. Strada Decebal No. 20 (îndosul Bărăției).

VIN NEGRU

de Orevița și Golu-Drancea
Vechi de 4 ani, calitate superioară tuturor altor vinuri. — 15 fr. vadră.

ALB DE DRAGASIANI

din recolta anului 1879. — 15 fr. vadră la
PAUN POPESCU & Comp.
18, Strada Lipscani, 18.

SCHIMB ȘI COMISION

FRĂȚII BENZAL
41 bis, STRADA LIPSCANI, 41 bis.

CURSUL BUUREȘTI

Pe ziua de 21 Aprilie 1883, ora 12

EFECTELE	Cump.	Vind.
6% Oblig. de Stat convertite.	101 1/2	102
6% Căilor ferate Rom.	104 1/2	105
5% Renta Amortisabilă.	92 1/4	93 1/4
5% Renta Română.	92	93
Obi de Pensie (300 l.) Dob. 10 fr.	225	230
7% Scrisuri fonciare rurale.	104 1/2	105
5% " " urbane.	92 1/2	92 1/4
7% " " " "	103 1/2	104
6% " " " "	99 1/4	100 1/4
8% " " " "	89 1/2	90
5% Impr. Municipal București.	86 1/2	87
Impr. cu pr. Buc. (bil. 20 l.).	33	34
Act. Băncii Naț. a României.	1340	1350
Acțiun Dacia-România	418	420
" ale soc. de cred. mobil. construcții.	228	230
Obligațiuni eșite la sorți și C.	99%	aur.
Acțiuni soc. Naționale.	230	235
Aur contra Argint și B. Banca.	1 1/2	2 1/2
Rubla hârtie.	2 50	2 60
Florin.	2 12	2 13
Lose otomane.	50	60

CURSUL DIN VIENNA

2 Mai
Napoleonul. 9050 1/2
Ducatul. 5 65
Lose Otomane. 26
Rubla hârtie. 118

CURSUL DIN BERLIN

2 Mai
Oppenheim. 110 50
Ruble hârtie. 201 90
Oblig. noui 6%. 103 80
" 5%. 98 70
Renta Amort 5%. 93 60

CURSUL DIN PARIS

2 Mai
Renta Română. 93
Lose Otomane. 56

SCHIMBUL

21 Aprilie
Paris (3 luni). 99 05
la vedere. 100 25
Londra (3 luni). 25 10
la vedere. 25 30
Berlin (3 luni). 122 60
la vedere. 123 60
Viena la vedere. 213

Adrese pentru telegrame BENZAL

